

ERDÉI YI GAZDA

LITCKE L., Pécs

cs. és kir. udv. szállító

Frigyes Főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Szalvator Lipót Főherceg Ő cs. és kir. fensége és a Nemzetközi Hálókocsi és Európai Express-vonat-Társaság szállítója.

PEZSGŐFAJOK:

Sport Grand Vin Sec | **Export** pezsgők
 Extra Sec | angol izlésre:
 pezsgők: Dry-Dry. | Vin Brut | Britannia Sec.

! Futányos árak! — Árjegység ingyen!

(821.)

GÁLERNÓ

építési anyagok raktára

KOLOZSVÁR, MALOM-UTCA 16.

Telefon 494.

Állandóan raktáron tart és legolcsóbb áron szállít mindennemű építési anyagot é. p.

Román és Portland Cement

Gipsz

Menyezet nádfonat

Kőagyagsővek

Alagsővek

Asztalt elszigetelő lemezek

Legjobb gyártmányok.

Kátrányos fedél pép

„Dürabel“ zöld fedél lemez

Tetőcserepek

Disztéglák

Chamotte téglák

Keramik lapok

Olcsó árak.

860.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az E. G. E. állandó gépkiallitásának intézősége

a tavaszi évad alatt is készséggel rendelkezésére áll a gazdaközönségnek

az egylet helyiségében (Deák Ferencz-u. 11.)

(576.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)

a párisi világkiallitáson.

Alfa Separator R. J.

Jroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Jehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk.

(546.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok és üzletrészekben	1268.080— K
Tartalékok	111 053-60 K
Összesen	1,779 133-60 K.
Első évi felesleg	90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen. — Az üzlet eredményében biztosított tagok díjarányban részesülnek.
Az 1901. évi üzleteredmény alapján az alapítók 5% kamatban, a biztosított tagok díjvisszatérítésben részesülnek. — Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Gimbalom

(637.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitűnő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 ft, nálam 75 ft-ért kapható a készítési telepen:

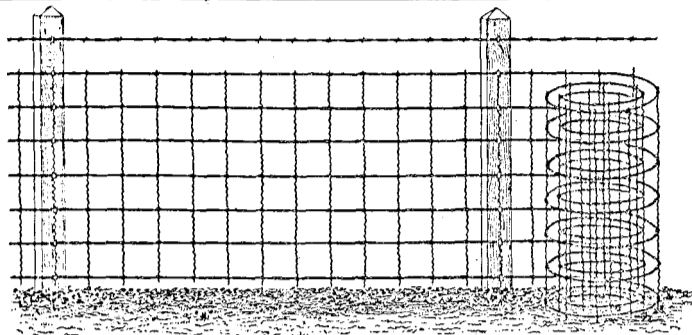
BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.

Jegesi Géza,

műfokleveses cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Ujdonság!

Ujdonság!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

(866.) mint a legczélsebb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnyeinél fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: Olcsóság: 1 méter magasságu tekersekben a következő árakon kapható:

		Fekete vassodronyból:					
Sodronyvastagság:	1 2	1 4	1 6	1 8	2 00	milliméter	
Ár méterenkint:	35	40	45	50	55	fillér,	
		Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):					
Sodronyvastagság:	1 2	1 4	1 6	1 8	2 00	milliméter	
Ár méterenkint:	40	45	55	60	65	fillér.	

Czélsebbőség: A font lyukbősége circa 5 cm. lévén, még apró baromfi áthatolást is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmászást megnehezíti. A fonat csavart szálai — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálok összecusúsása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézzel meghúzza, egyszerűen a faduczokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Feszítő sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. A tüskés sodrony méterenkinti ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi-sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból föld- és kavicsrostákat, magtár ablakrostélyokat, ökör-szajkosarakat, szikrafogókat, gabona osztályozó hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpenyvel való ellátását, sodronyszöveteket, fonatokat és vaskeretű szítákat szelétróstaiba.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

MAGYAR INTÉZET.

LABORATORIUM

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK TERMELESÉRE

BUDAPESTEN, VI. Nagy János-utca 6. szám.

TERMEL ÉS SZÁLLIT

VÉDŐ-OLTÓANYAGOKAT:

- a) a sertésorbáncz ellen
100 adag ára (I. és II. anyag) . . . . . 14 kor.
- b) lépfene ellen
juhok részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . . 15 kor.
szarvasmarhák részére 100 adag ára (I és II. anyag) 30 kor.
lovak részére 100 adag ára (I. és II. anyag) . . . 30 kor.

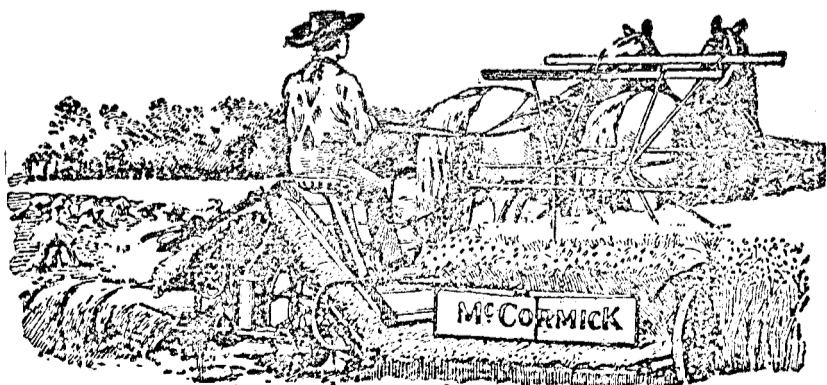
Az intézet raktáron tart és mérsékelt áron szállít 10 adagos L. V. T. jegyű oltófecskeket, oltótűket, szőrnyíró ollókat, maximal hőmérőket és más oltáshoz szükséges szereket.

(702.)

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kévektető aratógép,
Fűkaszógép,
Köszörűkészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyűjtő gereblye és
Kévektetőfonal. (859.)

Származásai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-részek őrési raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30 sz.

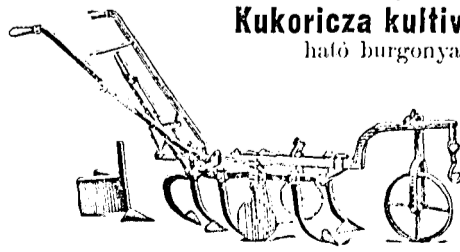
Černovsky & Co.

Ausztria-Magyarország

első és legnagyobb talajművelési gépek gyára,
Böhmisch-Brod bei Prag. (847.)

Ajánlja általánosan jónak elismert, utólérhetlen, minden versenyen első díjjal kitüntetett s ezért legjobban elterjedt talajművelési gépeit, mint: Cernovsky-féle egysoros répakapa eddig több mint 40,000 db gyártva, valamennyi répatermelő országban használatban.

Ugyanaz kombinálva három soros répa művelőgépre, minden vetőgépre alkalmazható és minden talajra alkalmas. Főelőnye a nagy emberi erő megtakarítás.

Kukoricza kultivátor, igen könnyen alkalmazható burgonya, szőlő és komlókertekben.

Ghilisálétrom szóró,
2, 4, 5 és 6-soros.

Kilencsoros acél kultivátor
a tavaszi vetésnél potóllhatatlan és nélkülözhetetlen.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő: Neubauer Sándor, Győr.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A kisbirtok föltámadása, <i>Éber Ernő</i>	169
Egy hold mák után számítható tiszta jövedelem, <i>Hossu Albert</i>	171
Baromfitenyésztésünk közelebbéről, <i>Gellek Lajos</i>	173
Tárca:	
A mindennapi kenyérért, <i>Sienkiewicz Henrik</i> (9)	170
Kisebb szakközlemények:	
173	
Egyleti élet:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet közgyűlése.	174
Meghívó.	174
Vegyes közlemények	
174	
Hirdetések	

Az impregnált takarmányrépa-magvak

a legnagyobb csiraképességgel bírnak
és a
legbiztosabb termést adják.

Kaphatók csakis

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésében

BUDAPESTEN.

A kisbirtok föltámadása.

A magyar mezőgazdaságot az utóbbi években meglátogató rossz termések, az értékesítésnek mind jobban tornyosuló nehézségei, az élet és a gazdasági szükségletek megváltozása, megdrágulása a gazdák hitelszükségeit mind hatványozottan fokozták. Hitelre szorult a gazda a gazdasági üzem folytatásánál, az állam iránti kötelezettségeinek teljesítésénél, életfeltételei fődözésénél. És mennél nehezebb lesz a gazdasági üzem fenntartása, mennél jobban emelkednek az állam kivánalmai, mennél inkább szaporodnak és emelkednek az életszükségei, annál nagyobb fontosságú kérdés lett az, hogy a magyar gazda hogyan elégíti ki hitelszükségletét.

Az idén azután, az ideai földművelésügyi költségvetés tárgyalásának kapcsán a gazdák hitelügyének megvitatása hatalmasan előrenyomult. De nem, már azt megelőzően *Horánszky Nándor* — akkor még mint képviselő — szepsii beszámoló beszédjében azt mondta, hogy a kisbirtokos osztály eladósodottsága kényszeríti annak tagjait a kivándorlásra, vagy dönti a nyomorba. És megjelöli a baj orvoszóit is a következőkben:

»Ezen állapotokat sem a magyarság, sem a népesség, sem a munkáskéz, sem a honvédelem, sem az államfenntartás, sem pedig a szocializmus izgatásai tekintetéből összetett kézzel nem nézhetjük. Azért voltam már az 1898-iki törvényhozásban az első, a ki erre a figyelmet felhívta. Meg kell menteni ist az elbukástól, a-kit csak lehet, erre pedig szerintem csak egy mód kínálkozik, tudniillik, a *kisbirtok adósságainak konvertálása*, vagyis kamatterheinek leszállítása, annakutána pedig *közterheinek mérséklése*, vagyis existenciális jövedelmeivel való összhangba hozatala. Hogy ez állami támogatás és segítség nélkül nem megy, az bizonyos. Gondoskodni kellene azért közvetítő organizmusról, megfelelő hitelforrásról és a mennyiben szükséges, állami garanciáról is. A kisbirtokos osztály mindezt megérdemli és ha az állam csak annyi áldo-

zatot hoz, hogy a kisbirtokos adósságai effektív kölcsön segítségével 4 százalékra változtathatók, az ki fog vergődni a bajból és prosperálni fog». Ezeket mondta *Horánszky* a képviselő és reméljük, hogy ennek keresztülvitelében *Horánszky* a miniszter segítségünkre lesz.

Mert valóban, a kisbirtok az, mely a jelzálogos hitel szervezete nélkül és a szervezett uzsora óriási kamatterheinek súlya alatt a pusztulásnak leginkább ki van téve, leginkább martalékvá lesz. És amint *Horánszky* is mondta, nincs az államnak sürgébb és fontosabb hivatása, mint hogy a kisbirtokos osztályt épségben és egészségben fenntartsa.

Amit *Horánszky* csak nagy konturokban vázolt, azt a képviselőház pénzügyi bizottságának tárgyalása során *Barta Ödön* képviselő részletekbe menő figyelemmel kidolgozva vetett föl. Ő nem állami garanciát, állami támogatást, hanem az államnak direkt közbelépését kívánja és kimutatja azt, hogy körülbelül 300 millió kell ehhez a nagy földtehermentesítéshez, a mely természetesen nem lenne az állam elveszett pénze és sok százezer kisbirtokos megmentése lenne haszna.

Miklós Ödön kimutatja azt, hogy legalább az egész magyar kisbirtokosság 20 százaléka, tehát mintegy 420 ezer kigazda ezorul rá erre a sürgős és nagy konverzióra és azt állami garantálással akarja megszerezni.

És a magyar közgazdasági vélemény folytonosan és komolyan kezdett foglalkozni ezzel az óriási horderejű kérdéssel. Az állami közbelépésnek voltak ellenzői is, voltak *Tamásai* is; voltak akik az államot féltették tőle, voltak, akik a társadalmat. Voltak, akik a hitelszövetkezeti organizmust tartották a kisbirtok jelzálogos hitelének kielégítésére hivatottnak, holott a hitelszövetkezeti akció más eszközökkel és nem rögtönösen hat. A hitelszövetkezetek teljes mértékben méltánylandó hivatást teljesítenek a kisbirtokos személyi hitelgényeinek fődözésénél, de jelzálogos kölcsön-

Bizonyítvány! 10 év óta használt eredeti „Eclair” permetezőről

A szöveg a következő: 1892-ben a bevezetett Ver
morel féle Eclair permetező meg. ma is csaknem
teljesen éj v bátran állíthatom, hogy vele kar-
tásaj és munka képességre nőve egyetlen ideigtr-
gában lévő permetező se versenyezhet.

Árnyék felvétel 1901. február 10.

Árnyék felvétel

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest V., Alkotmány-utca 31. sz.

szükségeinek kielégítésére sem nem alkalmas, sem nem képes. A hitelszövetkezeti ügy lelkes apostolai lelkesedésükben fedik azt, hogy a hiteiszövetkezet sem lehet az az általános orvosság, melyet minden bajnál haszonnal lehessen fölhasználni, a mint *Schraut* »Die Organisation des Kredits« című nagy munkájában mondja »A szövetkezeti szervezet nem univerzális szer, hanem egy nagyfontosságú szem a társadalmi és politikai hasznos intézmények láncolatában«.

Természetesnek tartjuk azt, hogy ilyen kiváló fontosságú kérdésben a döntés rögtönösen be nem következhetik, de azt hiszük és abban reménykedünk, hogy a mai földmivelésügyi kormány azt a legjobb módot fogja — mindjárt, amint lehet — megválasztani és alkalmazni, mely az elnyomódott kisbirtokosságon a leghathatósabban és a leggyorsabban fog segíteni. Hiszen a mezőgazdasági baj kórokának tartjuk a rengeteg eladósodottságot ott, a hol a baj tünetei a legveszedelmesebbek: a Fölvidéken és a Székelyföldön.

Azzal az egygyel tisztában kell lennünk, hogy a jelzáloghitelszervezet újjáalakítása — takarékpénztári reform —, új hitelszervek létesítése — a Jelzálog-Hitelbank székely expositurája — tulajdonképpen már későn jön ahhoz, hogy a kisbirtokosságnak azt a részét, melyet 20 százalékra, 400 ezerre tesz az optimisztikus számítás, megmentjük a társadalomnak, a mezőgazdaságnak, az országnak. Amíg könnyű a seb, megelégszünk a háziszerekkel, arnikával, pókhálóval való gyógyítgatásával is, de mikor elmérgesedik, akkor már műtét

kell s ha elüszkösödik, az amputálásba is bele kell egyeznünk. Azoknál a kisbirtokosoknál, a kiknél a föld megterhelésének kamatterhét a földnek megnövekedett jövedelme födözi, a hitelszervezet megjavítása, kibővítése még használhat. Akik abban a veszélyben vannak, hogy a rája rakott terhek alatt kicsuszik a föld a lábuk alól, hogy különben eke helyett a koldusbot kerül a kezükbe, vetőzsák helyett a vándortarisznya, ezeknél kell a műtét, a gyors és mélyreható állami közbelépés. Nehogy a kívándorlásban, az elkoldusodásban hasznos tagjaink hulljanak el, mint a meg nem amputált vérmérgezett beteg.

A kisbirtok érdekében teendő hitelügyi intézkedéseknek tehát két irányuaknak kell lenniök. Az egyik a már túlságosan megterhelteknek elviselhetetlen kamatterheiktől való fölszabadítása és a kölcsönöknek hosszú lejáratú, olcsóbb kamatú, fölmondhatatlan kölcsönökké való átalakítása, a mire legalkalmasabbnak, egyedül alkalmasnak az államot tartjuk, s ami nálunk különösen a székely kisbirtokosság szempontjából elsőrendű és halaszthatatlan föladat.

Az állam föladata. Mert ha Horánszky, aki az állami protekció kiterjesztése ellen szolt ezidei exposéjában, elősmeri, hogy a kisbirtokosságon már csak az állam segíthet, akkor ez súlyosan latba eső nyilatkozat. Ne doktrinér szempontokból ítéljük meg ezt a kérdést, a kisbirtok kérdését, mert akkor az egész eddigi multat a doktrinér álláspontból kellene kárhoztatni. Hanem azt tartjuk, amit egy francia hitelpolitikus így fejez ki: »Ha szükség lenne a mezőgazdaság megmentésénél arra, hogy a

védelem rendkívüli eszközeihez nyuljunk; hogy kivételes jogokat és előjogokat kelljen adni, az államnak nem szabadna haboznia: mert a kockán forgó érdekek rendkívül fontosak, nemcsak a mezőgazda-osztályra, de az egész országra nézve.«

De ezzel egyidejűleg a meglevő jelzálog-hitelintézetek szervezetét kell reformálni, a személyi hitelt és a szolid jelzálog kölcsönöket hozzáférhetővé kell tenni, miáltal az uzsora önmagától fog elesni. Erre a föladata az Országos Központi Hiteiszövetkezet decentralizálása, működésének kiterjesztése szükséges, és üdvös intézkedés a Jelzálog-Hitelbank székely kirendeltsége, valamint a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének ama határozata, hogy a kölcsönök minimális összegét felnyire szállította le. Ezeknek a létesítendő és létesülő intézményeknek a hatását nálunk a nemzetiségi közgazdasági tevékenység meggyöngítése teszi még értékesebbé.

A kisgazdának az év egész folyamán át pénzre van szüksége, mert nem minden szükségletét képes terményeiből födözni. Adót kell fizetnie. Ruházkodnia kell és ruházni családját. Meg kell fizetnie a kovácsot, aki ekéjét javítja meg. A kőmivest, aki házát reparálja. Napszámot és munkást kell fizetnie. Talán szegődött cselédre is szüksége van. Talán pásztort is kell tartania. Mikor minden terménynek jó ára van, akkor csinálhat pénzt veszteség nélkül is. Olyan időkben, mint a mostaniak, a gazda pénzre, hitelre szorul még akkor is, mikor nincs mit eladnia már, mikor már a jövő termésre kell kölcsönt vennie. Az uzsora

T Á R C A.

A mindennapi kenyérért.

Irtá: *Sienkiewicz Henrik*.

(9.)

II. FEJEZET.

New-Yorkban.

Ah, micsoda különbség volt ez! Ott, a csöndes Lipincében Vavson gazda volt, volt háza meg földje, embertársai tisztelték, mindennap meg volt a biztos kenyere. És vasárnaponként még gyertyával a kezében az oltárhoz is állhatott . . . Itt pedig minden ember közül ő volt a legutolsó, olyan volt, mint a bitang kutya, mely idegen udvaron gyáván, remegve összekuporodik és éhen döglök. Nyomorának első napjaiban a visszaemlékezés gyakran sugta a fülébe: „Lipincében, ott bizony jobb volt!” S a lélekösmeret hangos szava rázta föl: »Vavson, miért hagytad oda Lipincét? Miért? Mert Isten elhagyta őt . . . Viselné és tünné keresztjét, csak belátna a végét Kálváriájának. De tudta, hogy borzasztó szenvedését minden nap még csak növelni fogja, hogy a fölkelő nap őt is, gyermekét is minden reggel még nagyobb nyomorúságban

fogja találni. Mit kezdjen hát el? Kötelet sodorjon magának, elmondja az imádságot és fölakaszsa magát? A paraszt nem fél a haláltól, de mi fog akkor leányával történni? Mikor így töprengett, úgy érezte, hogy nem csak Isten hagyta el, de az esze is kezdi elhagyni. Nem volt ebben a sötétségben, mely körülvette, egy fényes pont sem — és legnagyobb fájdalmát még csak meg sem tudta volna nevezni.

Ez a legnagyobb, legborzasztóbb fájdalom, mely lelkére nehezedett, a Lipince után való sóvárgás volt. Éjjel-nappal gyötörte ez, még pedig annál borzasztóbban, mert nem is értette, nem is tudta volna megmondani, hogy mi az, ami parasztszívére nehezedik és szörnyű kinban összefacsarja azt . . . Hiányzott neki a fölgyerdő, a mezők és a szalmafüdeles házak, az urak, a parasztok, a papok és minden, ami fölött a hazai mennyboltozat elterül, s a mitől az emberi szív, ha egyszer odatapadt, nem szakíthatja el magát — vagy ha elszakíthatja, úgy vérzik az . . . Ugy érezte ez a paraszt, mintha valami a földre nyomná . . . Néha fejjel akart a falnak rohanni, vagy a földre akart borulni, hogy ott ordítson, mint egy megkötözött kutya. Néha szükségét érezte,

hogy mint az örült üvöltjön . . . Miért? — azt ő maga sem tudta.

Egészen meggyöngyödött már az ösmeretlen teher alatt, szinte összeroskad már — a városóriás pedig tombol, egyre tombol . . . Ő jajgat és Krisztushoz kiált, itt pedig nincs még egy kereszt se és senki sem felel — csak a városóriás tombol és tombol egyre . . . És itt a szalmán ül Marisa, a földre bámulva, éhezve és csöndesen szenvedve . . .

Különös! Folytonosan együtt voltak és gyakran megesett, hogy napokig egy szót sem szóltak egymáshoz. Mintha valami mélységes harag töltötte volna el mindkettőjüket. Ez fájt is nekik és gyötörte őket, de hát miről is beszéltek volna egymással? Jobb a vérző sebet meg nem érinteni . . . Vagy talán azt kiáltásuk egymásnak oda, hogy elfogyott a pénzük, hogy nincs már egy burgonya sem a kementében, hogy nem tudják, mihez kezdjenek már?

Nem jött segítségükre senki. Bár sok lengyel lakik New-Yorkban, de a jobb módúak közül egyik sem lakik a Chattam square környékén. Nyolc nappal megérkezésük után két lengyel családdal megismerkedtek ugyan — az egyik Sziléziából, a másik a poseni tarto-

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVAR.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámlától váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. Értékpapírokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapíroknak, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket, bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pánccsészék-rényeket. (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fél peccéttjével ellátott ezüst és aranyemüek vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

Mátyás- király-tér 32.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek föelárusító helye.

Mátyás- király-tér 32.

Üzleti órák délelőtt 1/2 9—12-ig, délután 3—5-ig.

(858.)

éppen az ilyen időkben a legveszedelme-
sebb, a jó kölcsön a leghasznosabb.

És beszéljek a jó vetőmagról, a jó te-
nyészállatról, a műtrágyákról, ezekről a
nélkülözhetetlen tényezőiről annak az in-
tenzív gazdálkodásnak, amit a gazdák csu-
dabalzsamának mondanak és mondunk
minduntalan? Ezeknek beszerzésénél megint
csak pénzre és hitelre van szükségük a kis-
gazdáknak is.

Elterjedt hit a gazdák között az, hogy
aki kölcsönt vesz föl, az a romlás útján van
már és hogy a kölcsönvett pénz soha sem
fizeti ki magát. És miért van ez? Mert hitel-
igényei elől a tisztességes hitelforrások el-
vannak zárva, az uzsora nyújtja a csak mér-
ges gyümölcsöt feléjük. Ezért aztán vagy a
legrosszabb gazdálkodást űzi a kiscgazda,
vagy elbukik az uzsora terhe alatt. Adjunk
jó, könnyen hozzáférhető és olcsó hitelt
neki a gazdálkodásra, helyzete meg fog ja-
valni s vele együtt az egész mezőgazdaság
is és mindaz, ami vele összefügg. Ez pedig
nálunk minden.

Eber Ernő.

Egy hold mák után számítható tiszta jövedelem.

A mák termelése hazánkban, különösen
a Királyhágón túli területben oly kis mérték-
ben üzetik, hogy évente körülbelül egy millió
koronát adunk a külföldi mákért ki. Hazánk-
ban, mely ma még tisztán mezőgazdasági
állam, ily mérvű kiadás egy terményért nem
egészséges állapot; nem volna szabad egy oly
terményt külföldről beszerezni, melynek
termeléséhez nálunk minden kellék meg van,
sőt inkább nekünk kellene exportálni ily ér-
tékben a nyugatra mákunkat. A mák terme-
lésére minden kellék meg van hazánk leg-

nagyobb részén: mert mindazon vidéken, a
hol a buza és kukorica megterem, ott a mák
is szépen diszlik, s ha termelését okszerűen
űzzük, úgy annak holdankénti tiszta jövedelme
főül haladja az amazok által elért tiszta jö-
vedelmet.

Mielőtt a mák által adandó tiszta jöve-
delem kimutatására térnék, szükségesnek lá-
tom röviden a különböző fajtájú mákot és
az azok termelése körüli eljárásokat ismer-
tetni azért, mert vannak nagy vidékek ná-
lunk, a hol a mákot egyáltalán nem terme-
lik, s a hol termelik is, nem ismerik azok
különféleségét, s így tisztán a szerencsére
bizzák, hogy jó, vagy rossz, könnyen, vagy
nehezen kezelhető mákot termeljenek-e.

A mák, tekintve a termény színét, há-
rom csoportba oszlik, ugymint szürke, kék és
fehér mákra. Mivel a három fajta két osz-
tályba csoportosítható, ugymint nyílt toku és
zárt tokura. Nálunk ma még a legelterjedtebb
a zárt toku szürke mák, bár a kereskedők a
kék mákot m.-mázsánként 2—3 koronával
jobbban fizetik. Azért termelésre is a legal-
kalmasabb a zárt toku kék mák; mivel drá-
gább, mint a szürke mák, keresettebb, mint
a fehér mák, s holdankénti hozama épp oly
nagy, vagy talán valamivel nagyobb is, mint
amazoké. A nyílt toku mákok termelése szántó-
földön egyáltalán nem ajánlható, mert az érési
idő beálltával, annak tokjai felpattogván, a
legkisebb szeles idő is rendkívül sok magot
ver ki a tokokból, de meg a betakarítás is
annyi apró-cseprő dologgal jár, hogy a gazda
ha csak nincs ott folytonosan, fél termését a
letakarításkor elveszti és a másik fél termés
a költséges letakarítás által felemészteti a fél
jövedelmet. Megkivánom itt azonban jegyezni,
hogy a kertekben, ahol kicsibe és nem a szem
termeléséért akarják űzni a mák termelését,
hanem gyógyászati célra mákmag megérésé-
ért, ott fehér szemű mákot termeljenek, mert
az sokkal bódítóbb és drágább mákmagot fog
szolgáltatni.

Egész nyugodtan elmondhatom, hogy a

mák úgy az éghajlat, mint a talaj tekintet-
ében nem követelő, több helyen s nagyon
különböző éghajli viszonyok közt termeltem; s
láttam, hogy kivéve a nagyon száraz klímát,
mint a milyen a nagyalföldünkön szokott né-
mely évben bekövetkezni és a futó homoku
talajt, minden körülmények közt megfelelt
várakozásomnak. A legjobban megfelelt terme-
lésének, ha különösen addig, a míg a gyö-
kérzete a talajba mélyebben nem hatolt, eléggé
csapadékdús idő jár: később már a nagyobb
szárazságot is kiállja. A talajok közt legszeb-
ben diszlik a közép kötöttségű és elég mély
vályog talajon, s különösen kiváló, ha az me-
szet is tartalmaz. Tápanyaga nagy s azért
kiszarolt, trágyát rég nem látott területen ne
is kísérjük meg termelését, hanem közvetlen
trágyába se vessük, nem mintha az ártana
neki, hanem mert a későbbi megmunkálásnál
az el nem korhadt trágya sok akadályt fog
okozni. A legjobb, ha a vetésforgóba úgy he-
lyezzük el, hogy a trágya után két-három évre
kerüljön. Előveteménye iránt semminemű igé-
nyeket nem támaszt, épp oly szépen diszlik
kalászos után, mint kapás vagy ugar után.

A talaj kellő előkészítését rendkívül meg-
hálálja; ha kalászos után vetjük, akkor ok-
vetlen eszközöljünk tarló törést és az kövesse
őszszel egy közép mély szántás. Kapás után
elég őszszel a közép mély szántás, tavasszal
a vetés előtt tekintet nélkül az előveteményre,
ha a föld a tél folyamán nagyon össze üle-
pedett, egy nagyon sekély vető szántást ad-
junk, ha pedig a talaj kellő állapotban van,
úgy elég megextirpatolni, sőt szükség esetén,
egy nehezebb boronávali fogasolás is helyette-
sitheti a szántást.

A vetése lehetőleg kora tavasszal tör-
ténjen, mihelyt a talaj megengedi a műve-
lést, még pedig kettős okból, az egyik az,
hogy a mák rendkívül lassan csirázik, a má-
sik pedig, hogy tejlődése első stádiumában sok
nedvességre van szüksége, tehát oda iparkod-
junk, hogy április első felébe belegyen végezve
a vetés; a legjobban jellemzi a korai vetés

mányból való volt — de ezek is az éhínség
martalékai voltak. A sziléziaiaknak két gyer-
mekük meghalt már, a harmadik is beteg
volt és mégis már két hét óta szüleivel együtt
egy hid boltzata alatt aludt. Később egy
kórházba szállították őket és azóta nem tud-
tak többet további sorsukról. A második csal-
lád éppen olyan rosszul, vagy még rosszabbul
járt, mert a család fő iszákos volt. Marisa ott
volt a beteg asszony mellett, ameddig képes
volt rá, de most ő maga is ápolásra szorult már.

A Hoboken-ben levő lengyel templomot
fölkérhették volna ugyan A pap a hazájuk-
ról beszélt volna nekik, — de tudták is ők,
a szegények, hogy itt egy lengyel templom,
lengyel pap létezik! Értettek is ők itt valakit!
Kérdezhettek is ők itt valakitől valamit! Így
aztán minden krajcár, amit kiadtak, egy
lépcsőfok volt azon az úton, mgly a legna-
gyobb nyomor meredélyéhez vezetett . . .

Most ott ültek mindketten a szobában:
az öreg a kályhánál, a leány a szalmán. Egyik
óra a másik után telt el. Mind sötétebb lett
a szobában; dél még alig mult ugyan el, de
sűrű köd ült a tengeren, mint tavasszal
mindig — nehéz, áthatolhatatlan köd. És bár
odakünn már jó meleg volt, ők ketten itt benn
a hidegtől dideregtek. Vavson végre minden

reményt föladott, hogy a hamuban valamit
még találjon.

— Marisa! — szólt — nem bírom tovább
kitartani és tudom, hogy teneked is fáj . . .
Lemegyek a tengerhez, hogy ott fát fogjak
föl — akkor legalább befűthetünk . . . Talán
valami ennivalót is találok majd . . .

A leány nem szólt rá semmit s az öreg
kiment. A kikötőhöz vezető utat jól ősmerte
már, úgyszintén a hajó- és ládadeszkáknak
kihalászását is. Hiszen ezt csinálják mind-
azok, akiknek nincs módjukban szemet venni.
Gyakran kikapott ezért a többiektől — de
nem mindig. Néha ennivalót is talált itt —
holmi hulladékokat, melyeket a hajókonyhák-
ból dobtak ki a vízbe . . . És aztán, mikor
egy a ködben bolyongott, mintha keresné azt,
amit el sem vesztett, akkor néhány percre
elfeledte szerencsétlenségét és azt a megne-
vezhetetlen vágyakozást, ami mindennél erő-
sebben gyötörte . . .

Végre a tengerhez ért és miután éppen
délidő volt, csak néhány kis fiu kószált a par-
ton. Ezek ugyan mindjárt kezdtek rá kiabálni,
sárral és kagylókkal kezdték dobálni, de előzni
nem tudták. Sok faroncs uszott feléje a hul-
lámok hátán és csakhamar eleget gyűjtött
össze.

Valamivel odébb zöides csomókat látott
a vizen himbálódni. Talán valami ehető volt? . . .
De ezeket könnyű súlyuknál fogva a nullámok
nem vetették a partig és így nem foghatta
föl. A fiuk köteleket dobtak utánuk s így
kaparintották meg azokat. Neki azonban nem
volt kötele; sóváran nézett hát csak oda
és várt, míg a fiuk eltávoztak, akkor a ma-
radékot átkutatta és elfogyasztott mindent,
amit ehetőnek gondolt. Eszébe sem jutott,
hogy a lánya sem evett semmit.

De a sors ezúttal kedvezett neki. Haza-
térőben találkozott egy burgonyával megra-
kott nehéz szekérral, mely a kikötő felől jött
s mely hátsó kerekével egy kátyúban fenek-
lett meg úgy, hogy nem tudott tovább ha-
ladni. Vavson mindjárt megragadta a küllő-
ket és úgy segített a kocsisnak a kereket
kiemelni. Ez nehéz dolog volt ugyan és Vav-
son érezte, hogy a keresztcsontjába nyilal,
de végre nekirugaszkodtak a lovak és egy
rántással megint az úton volt a szekér — és
mivel színültig meg volt rakva, sok burgonya
a sárba esett róla. A kocsis nem törődött
ezzel: megköszönte Vavsonnak a segítséget,
közéjük csapott a lovaknak és tovább hajtott.

Vavson haladéktalanul a burgonyákra
vetette magát. Mohón, remegő kezekkel szedte

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi
szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szu-
perfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

szükségességét az öreg gazdák az a mondása, hogy a mákot a legjobb a hóra elvetni.

A vetés történhet kézzel és géppel. A géppel való vetés, (sorvetőgép), nagy előnye, hogy a mák további megművelése, miután az fogatos erővel történhetik, rendkívül olcsó és gyors lesz. A sorba vetésnél aszerint, a mint azt kézi vagy fogatos erővel akarják művelni, a sorok távolsága 30-40 cm. közt váltakozik. Vetőmag k. holdanként a kézi vetésnél 5-6 kgr., a soros vetésnél 2-3 kgr. Ily kevés mag egyenletes elosztása tisztán vetve lehetetlen, azért a kézi vetésnél célszerű a mákot homokkal, vagy hamuval összekeverni, a soros vetésnél pedig, korpa és fűrészporsó a legalkalmasabb keverésre. A vetés után vigyázzunk, hogy a mag 5 mm-nél mélyebben ne kerüljön a talajba, mert akkor a kelése rendkívül megvan nehezítve és oly egyenetlen lesz, hogy az összes további megmunkálást megnehezíti, azért is, ha kézzel történt a vetés, könnyű faboronával takarjuk be a magot, ha pedig géppel eszközöltük azt, akkor könnyű fahengerrel járassuk meg a talajt, vagy ha a magházak vetés után nem nagyon látszanak, akkor a tövissel való megjárás, sőt ha esőre van kilátás, úgy még az is feleslegessé válik.

A mák kelése után körülbelül 3-4 hétre megkapáljuk azt: e kapálásnál, különösen gondunk legyen arra, hogy a gyomokat jól kiirtsuk, mert ezek rendkívül nehezítik a mák fejlődését. E kapálásnál rendkívül ügyeljünk arra, hogy a talajt a munkások nagyon le ne tapossák, s hogy a kapálást lehetőleg kis könnyű kapákkal eszközöljék, nehogy a gyengén álló mákok helyükből kimozdítottassanak, mert ez esetben azok kipusztulnak. A második kapálást, úgy szintén a mák ritkítását akkor eszközöljük, amikor az 5-6 levélben van, e kapálást soros vetés esetén fogatos erővel is tehetjük. Szélnek kitett területen a kapálás alkalmával a földet a mák szárához húzzuk, vagyis felhalmozzuk a mákot, hogy a mák kidöntését megakadályozzuk. Itt megjegyzem, hogy ha a mák foltonként hibáznék, ne próbáljuk azt a hiányt átültetés után pó-

föl azokat és zsebeibe dugta. Még a szive is megkönnyebbült. Az éhezőnek egy falat talált kenyér a földalatt szerencsének tűnik föl. Az öreg paraszt is, mikor lakása felé sietett, csöndesen suttogott maga elé:

„No, hála a jó Istennek, hogy nem fordította el szerencsétlenségünkről szeméit. Van fám, a lány tüzet fog rakni, s a burgonya elég lesz kétszerre... Isten könyörületes!... Mindjárt másképen lesz a szobában is... A lány sem evett már másfél napja egy falatot sem, ő is fog örülni. Isten könyörületes!...”

És amint így beszélt önmagával, az egyik kezével a fát cipelte, a másikkal minduntalan zsebeihez nyúlt, hogy nem hull-e ki a burgonya onnan. Hiszen nagy kincset hordott magával — és azért hálásan tekintett föl az égre és tovább beszélt önmagával:

„Elhatároztam már, hogy lopni fogok és most mint a mennyei manna hullott elém ez és nem kellett lopnom... Eddig éhezünk, most van mit enni... Isten könyörületes!... Hogy föl fog Marisa mindjárt a szalmáról ugrani, ha meghallja, hogy burgonyát hoztam magammal!...”

(Folytatjuk.)

tolni, mert többször próbálván azt, elmondhatom, hogy a mák az átültetést nem tűri el. A második kapálásával a máknak, be is végeztetett annak ápolása, mert rovar vagy növény ellensége csekély számban van, szemmel látható kárt az ormányos bogaron kívül nem is tesz benne semmi.

A mák leéredése július végére, augusztus elejére esik, a szerint, a mint hűvösebb vagy melegebb volt a nyár. A megéredés külső jelei, hogy az alsó levelek száradtak, a szár sárgás színt vesz fel, s megrázva a mákot, az a tokban zörög; vagyis elvált a toktól a mag. A zárt toku mák letakarítása sarlóval könnyen eszközölhető, azonban a nyílt toku mák letakarítása oly sok bajjal és költséggel jár, hogy ép ezért termelése ugyszólván a szántón teljesen kiküszöbölendő. Ez utóbbinál ugyanis a letakarítás úgy történik, hogy az egyes fejeket külön letördeljük s azt szákokba rakjuk, s úgy szállítjuk haza, a hol csépelni akarjuk. A zárt toku mák letakarítását úgy eszközölhetjük a legcélszerűbben, a mint az erdélyi részekben a kalászosokat szokták sarlóval aratni. Az aratásnál csak arra ügyeljünk, hogy jó magos tarlót hagyjunk, még pedig két okból. Az egyik, hogy az alsó poros és elszáradt levelek ne kerüljenek a terménybe, mert úgy a termény cséplését, mint annak későbbeni piacra való tisztítását rendkívül megnehezítik. A második, hogy a visszamaradt szár a szántás által mentől nagyobb mennyiségben kerüljön vissza a talajba, s ezáltal a talajból kivett tápanyagokból, mentől több adassék vissza. A sarlózott mákot csomókba tesszük, s e csomagok kérékbe kötve, lehetőleg ponyvával borított szekerekre rakassanak, s úgy vigyük őket a géphez, vagy ha rögtön nem csépeljük, szellős helyre.

A mag kicséplése történhetik gőzgéppel, közönséges cséppel és kukorica morzsolóval ha cséplőgéppel csépelünk, ügyeljünk arra, hogy a dob ne legyen nagyon megszorítva, mert könnyen megful s így akadályozza a munkát, a kosaron ne hagyjunk csak két léceket, mert különben nagyon töri a szárat és fejeket, s azok mind a maggal folynak ki a gépből s így a következő, vagyis tisztogatási munkálatokat megnehezíti. Ha kézi cséppel, vagy kukorica morzsolóval választjuk ki a magot, akkor az lehetőleg deszkázott talajon történjen, nehogy sok mag menjen kárba az által, hogy a földből nem tudjuk kiválasztani.

A mák szárából és fejből kikerülő törek csak nagy szükségben alkalmazható alomul, azt a legcélszerűbb egyenesen a trágyára hordani.

Az elcséplést mák szelelő rostán többször megrostálendő, mert nehezen válik ki belőle a szár és fejek törekje, e rostálás annál inkább fontos, ha a mák eladásra termeltetett, mert az árát leszállítja, ha csak kissé is gázosan bocsátjuk áruba. Többszöri rostálás után a mákot a magtárban helyezük el, hogy az 10-15 cm-nél magasabban ne álljon, mert különben könnyen megdohosodik. Legjobb különben a kezelési költségek elkerülése végett lehetőleg hamar eladni, ha tisztességes árt ígérnek érte, mert a mák garmadákat különösen, ha nedves az ős, többször kell átforgatni. Egy k. hold átlagos szem termése 5 q. Váltakozik 3-8-9-ig.

Ha a mákért nem kapjuk meg a tisztességes árt, a mely 50-60 korona méter-

mázsánként. akkor célszerűbb abból olajot ütni, s mint olajot értékesíteni: mert a mákolajra, különösen hazánk azon vidékein, ahol a lakosság zöme a görög szertartások híve, rendkívül keresett cikk és a visszamaradt olajpogácsa kitűnő erő takarmány.

A mák termelésénél rendes körülmények közt számítható tiszta jövedelem kimutatására k. holdanként, szolgáljon az alábbi táblázat. Megjegyzem, hogy a tiszta jövedelem kiszámításánál, minden munkálatot úgy veszek fel, mintha a legrosszabb viszonyok követelnék a legnagyobb munkálatokat. Az eladási árnál pedig az utolsó 10 év alatt elért métermázsánkénti ár átlagát tüntetem fel:

1. Tarlótérés 1 nap 1 k.-holdon . . .	6 K. — f.
2. Őszi szántás $1\frac{1}{2}$ nap 1 k.-holdon . . .	9 " — "
3. Vető szántás $1\frac{1}{2}$ nap 1 k.-holdon . . .	5 " — "
4. Vetés előtti boronálás $\frac{1}{6}$ nap egy k.-holdon . . .	" 80 "
5. Vetés sorvető géppel $\frac{1}{6}$ nap egy k.-holdon . . .	" 80 "
6. Vetőmag 3 kgr., à 90 fillér . . .	1 " 50 "
7. Vetés után hengerezés vagy tövisselés $\frac{1}{6}$ nap . . .	" 80 "
8. Kétszeri kapálás hat hat napszám-mal, à 1 korona . . .	6 " — "
9. Egy ács 3 napszámmal, à 1 kor. . .	3 " — "
10. Aratása 5 napszám, à 1 korona . . .	5 " — "
11. Behordás 1 iga $\frac{1}{2}$ nap . . .	1 " 50 "
12. Cséplés, rostálás, kezelés 10 napszám, à 1 korona . . .	10 " — "
Összes költség a művelésnél . . .	49 " 40 "

Az összes termelési költséget, vagyis 49 korona 40 fillért ha levonjuk a termétt mák piaci értékéből; a mi 10 évi átlagot tekintve holdanként 5 q., à 50 korona értékkel, tehát 250 korona, marad egy k. hold tiszta jövedelme gyanánt 200 korona és 60 fillér. A mi tekintve a mai gabona árakat, oly összeg, a melyet gabona nemüvel bevetett területről ezidőszert egyáltalán nem tudunk megkapni. Amellett, hogy a mák egyike azon a gazdaságban termelt növényeknek, a mely a legnagyobb tiszta jövedelmet nyújtja a gazdának, másik tekintetben is rendkívül kívánatos annak termelését nagyobb mértékben feikarolni, a legtöbb gazdaságunk ugyanis abban a szomorú helyzetben van ma napság, hogy a folytonos gabona termesztés által, annyira elgázosodott, hogy mindenhez hasonlít az, csak éppen nem szántóföldhöz, a mák maga is elnyomja a gyomot, de a mellett a kétszeri kapálás, a mely éppen akkor történik a máknál, a midőn a gyomok, melyek közte vannak, még magba nem mentek, rendkívül tisztítja a talajt. A mák rendkívül beárnyékolva a földet, az kitűnő állapotban jut a buza alá, a mit miután a mákot július végén augusztus elején aratjuk, szeptemberben bátran vethetünk.

A mák után minden kalászos jól sikerül, mert az gyökereinek alkotása által táplálékának egy részét, még pedig zömét az alsóbb rétegből szedi föl.

E számos előnyét tekintve a mák termelésének, azt hiszem nem ártana azt különösen az erdélyi részekben nagyobb mérvben termelni.

Hosszu Albert.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hiteibank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsűk is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

Baromfitenyésztésünk közelebről.

Irtá: Geltch Lajos

Ismeretes, hogy baromfitenyésztésünk a paraszt gazda kezében van. Mindenesetre jó kézben és különösen jó helyen van azért, mivel a parasztgazda telke fekvését illetőleg lehetővé teszi azt, hogy a baromfi a primitív kerítés felett átrepülve, avagy alatta átbujkálva felkeresse azon szabad levegőt, melyre a baromfinak oly nagy szüksége van, s mely legelő nélkül baromfitenyésztést haszonnal folytatni lehetetlenség. A parasztgazdánál meg van tehát a baromfitenyésztéshez legszükségesebb feltétel a korlátlan nagy legelő, s hogy dacára ennek, baromfiállományunk általánosságban mégis silánynak mondható és nem bír megjavulni, okát abban találjuk, hogy parasztgazdáink már szüleiktől úgy látták azt, hogy a baromfit olyan jószágnak kell tekinteni, mely befektetés, gondozás nélkül is hasznot kell hogy hozzon.

Hogy ez tényleg így van, láthatjuk abból, hogy míg a parasztgazda tehenét, lovát, juhát gondozza, kefélteti, istállóját tisztogatja, addig a baromfiról az a véleménye: hogy azt gondozni nem kell, az a hullott, romlott eledelen is eltartható, háló helyét takarítani meg éppen felesleges. Gazda, ki a tyúkját előbb is kitisztogatná, mielőtt a baromfi a felgyült trágyától már alig képes bebújni a tyúkjól ajtaján — valóban ritkaságok közé tartozik.

Nem bir tudomással róla, vagy ha igen, hát nem törődik vele, hogy az a szegény állat az ily piszkos éjjeli szállásán az élősdiek légióitól mit kell hogy szenvedjen s hogy mily veszteség magára a gazdára az, ha tyúkjai a táplálékot nem a testük gyarapodására és nem tojáshozamra kell hogy fordítsák, hanem arra, hogy az élősdiek millióit táplálják.

Igazán csodálatos, hogy dacára e nembánomságnak, e szakértelem hiányának, a parasztgazda még hasznot is tud kimutatni.

Ez a csodálatos valami, ami ezt okozza nem más, mint a jó, nagy legelő.

Ennek köszönheti a hasznát a parasztgazda, ennek a legelőnek, melynél jobb talán nem is létezik a világon s mely oly feltétlenül szükséges a baromfitenyésztésnél, hogy abban a percben, melyben a parasztgazdától megvonatnék baromfiat a szabad legelőn tarthatni, nemcsak, hogy megszűnne a haszon, de a baromfiakra a halálos ítélet mondatnék ki, mivel a parasztgazdáknál a primitív kezelés mellett szűk helyre összeszorított baromfi rövid idő alatt fertőzvé a területet, oly járvány törne ki, hogy hazánkban még hirmondónak se maradna baromfi.

Vajjon a baromfiak kezelése birtokosainknál másképp történik-e? A legtöbb birtokos baromfiával bizony nem sokat törődik. Tartja mint egy szükséges rosszat és a gondozás buta paraszt cselédekre van bízva, kik olyan tenyésztést űznek, a milyen mellett otthon felnöttek.

Várhatjuk-e tehát, hogy a parasztgazda másképp tyúkáskodjék, ha a jó példával előljárni hivatott uraságnál sem lát egyebet? Bizonyára nem.

Akadnak egyes birtokosok, akik a baromfitenyésztésre is kiterjesztették figyelmüket, de a közönséges baromfit figyelmen kívül hagyva, fajbaromfitenyésztésbe vágtak bele.

Száz közül kilencz kilenc azonban már a kezdetnél elköveti és ezután is el fogja követni azt a hibát, hogy a korlátlan legelőt elzárják a szép állataiktól, részint azért, mert féltik, részint azért mert tehetik és különleges tyúkudvart rendeznek be számukra, sőt, hogy a faj elköresülését is megakadályozzák, még külön drótkerítéses szakaszokba is bezárják, amivel természetesen azonnal meg is ölték tenyésztésük eredményét.

Az ily tenyésztés tehát nem fog sikerülni és nemhogy hasznot hajtana, de még a reá fordított költséget sem téríti vissza, minél fogva kész a vélemény, mely azonban nem az elzárt területet okozza, hanem magát a

fajbaromfit, kimondván a szentenciát: hogy a fajbaromfi egy kényes, haszontalan jószág.

Drótkerítés és baromfitenyésztés oly elmentéses valami, ami — jelenlegi tudásunk mellett — össze nem egyeztethető. Drótkerítés alatt — mint ezt az állatkertekben is láthatjuk — baromfit csak tartani lehet, de tenyészteni nem.

Hasonló tenyésztéssel már sokan próbálkoztak meg, de tudomásom szerint sehol sem sikerült. Ezelőtt egy évvel itt városunkban egy, a baromfitenyésztés fellendítéséért lelkesülő kis csapat is összeállt és mintegy 5000 méter bérelt területen fajbaromfitenyésztést létesített. Ezek is elkövették a fent említett hibát, hogy az úgy is szűk helyet drótkerítéssel még szűkebbre vonták és rövid pár hó alatt már mutatkozott is a fertőzött területnek az eredménye, mert a pusztulás beállt és a tenyészde tönkre ment. Az ily drótkerítéses baromfitenyésztésben egészséget fentartani lehetetlenség, mivel ha ily helyen sok állat van összezsúfolva azonnal, ha pedig kevés állat van, akkor még egy ideig látszólag jól megy minden, de rövid idő alatt ez is fertőzvé a területet, okvetlen kiüt a pusztulás, melyet ha már egyszer kiütött, hogy feltartóztasson, nincs a világnak az a tudósa. Ebből is látható tehát, hogy a baromfitenyésztésnek mily fontos kelléke a korlátlan szabad legelő és akik ezt figyelmen kívül hagyják, okvetlen belebuknak vállalkozásukba.

A kinek jó nagy legelő nem áll rendelkezésére, az mondjon le a baromfitenyésztésről, az csak vegyen mástól baromfit és ezt tartsa részint háztartása számára leőlni, avagy hogy ezt meghizlalva eladhassa.

Birtokosaink, néptanítóink hivatottak úgy tettel, mint szóval is a parasztnépet oktatni és felvilágosítani őket arról, hogy a mi páratlan legelőink mellett mily aranybánya fekszik kiaknázatlanul a baromfiiban.

Oktatni őket, hogy a szegény semmibe vett baromfit legalább is reszesítsék anyai és olyan gondozásban, mint a többi állatokat; és meggyőzni őket arról, hogy ha így tesznek, a haszon előbb fog mutatkozni, mint azt remélik, még pedig oly haszon, mely nem csak vetekedik a többi gazdasági ágakból nyert haszonnal, de azt felül is mulja. Nem Langshan meg Plymouth apaállat kell a parasztgazdának az ő piszkos óljába, de kellene például egy pár koronával jutalmazni azon gazdát, a kinek tyúkolját az időnként megejtendő vizsgálatnál, egy birtokos, tanító és jegyző vagy bíróból álló bizottság patyolat tisztának találná. Jutalmazni azon gazdát, akinek udvarán a legszebb 1-2 éves közönséges fajta kakas található. Ki lehetne azután még egyebekre is terjeszteni a figyelmet. Például a titka annak, hogy télen még több friss tojáshozam legyen, mint bármikor, abban állván, ha igyekszünk tojó állományunkat olyképp berendezni, hogy az télire 5-6 hónapos jérékből álljon, csengő koronákkal jutalmazni azon gazdát, a ki a fentemlített bizottságnak, úgy karácsony táján 1-1 kosár friss tojáshozamot előmutatni, stb. stb.

Csak egy pár ilyen vizsgálat és meglehetünk győződve, hogy rövid idő alatt nem létezne gazda, kinek tyúkolja piszkos járvány fészek lenne és a ki ne igyekezne az 5-6 esztendő kakaas túladdva, 1-2 éves kakaasokat tartani és ne igyekezne karácsony táján a kosár friss tojáshozamot előmutathatni, stb.

Alig hihető, hogy az ekkép kiadott egy pár ezer korona, kamatok kamatjával mint sok-sok millió — rövid idő alatt — meg ne térülne.

Ismeretes, hogy évenként körülbelül 18 millió bevételünk van külföldről tojáshozam. Nagyon keresett a magyar tojás külföldön, mivel semmiféle más tojáshozam oly hamar és olyan kemény habot verni nem lehet, mint épp a magyar tojáshozam s mely tulajdonságát csakis a páratlan jó legelőinknek köszönhetjük. Ilyen jó legelő azonban, úgy látszik máshelyt is van, mi abból is kitűnik, hogy igen veszélyes

concurrensünkké vált Oroszország. Talán még nem lesz késő, tehát nem kell sajnálni sem a pénzaldozatot, sem a fáradságot, még most talán lehetséges a 18 milliót rövid idő alatt 50-60 millióra változtatni, melyről adja Isten, hogy mielőbb be is számoljon a statisztika.

Végül még egyet. Ha e cikkekem a pusztában visszhang nélkül elhangzó üres szavá is válik, nem oly nagy szerencsétlenség, mivel irtak már és ezentúl is írni fognak még jobbkat ennél és esetleg még is hasonló sorsra jutnak. De végtelenül sajnálnám, ha neveltségessé válnék, mivel valljuk be őszintén, hogy még mindig létezik egy téves felfogás, mely körülbelül úgy hangzik, hogy: »a szentelen verébről köteteket írni az tudomány, de a szegény tyúkkal egy pár sorban is foglalkozni, az legalább is neveltségessé valami.«

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A phönix-tyúk.** A baromfi udvarnak elvitázhatatlanul legszebb disze a Japánból származó phönix-tyúk, illetve kakas.

A japánok régi szenvedélye, úgy a növény- mint az állatvilágban különlegességeket tenyészteni. Ott nevelik a cseresznyét, meggyet s egyéb ismeretes gyümölcsöt cserépekben, apró fákban, törpített alakokban, asztaldiszül s onnan származott át hozzánk az apró alma (spectabilis), a berkenye, a körtének a törpe alakja s számtalan virág, kicsinyített babaszobába illő alakjai. Állatokban a ponyyó, a törpe kutya, törpe tyúk.

A kicsinyített alak után való előszeretettel valószínű összeköttetésben áll azon körülménnyel, hogy maguk az emberek is, Japánban, majdnem kivétel nélkül törpe növények s szeretik környezetükben és szoba s kertdiszeikben is az olyant.

A phönix-tyúk és kakas szintén jóval kisebbek a mi közönséges házi szárnyasaink hasonlójánál; de hasonlíthatatlanul diszesebbek ezekenél s innen van az, hogy midőn 1878-ban az osakai kiállításról Wichmann N. D. az első példányokat behozta Hamburgba, a faj csakhamar oly közkedveltségnek örvendett, hogy a tenyésztők a vevőket, dacára az akkori igen magas áraknak, nem tudták eléinte kielégíteni.

A phönix-kakas nyeregtollazata egy méter, farktollazata pedig két méter hosszúságra megnő. Tolluk színezete a nyakon arany vagy ezüstszínű, valamint ez az általános, domináló szín is; az aranyyaknak nyeregtollazata is arany, míg farka acélkék, az ezüst nyakú nyergén ezüst, farkán pedig fehér. A tyúkok színezete hasonló, de farkuk nem olyan hosszú, azonban sokkal hosszabb a közönséges tyúkénál és alakja lefelé hajló, mint a yokahama tyúké. A kakasok taréja egyes vagy kettős.

A phönixek tenyésztése nem valami nagyon körülményes, csak arra kell ügyelnünk, hogy a hideg ellen védve legyenek, mert hiszen eredeti hazájuk sokkal melegebb vidékű honuknál. Másrészt magas állványokról kell gondoskodnunk, hogy farktollaikat be ne piszkolják s össze ne kúszálják. E tollazatra különben az állatok maguk is oly büszkék és hiuk, hogy egész nap az állványon ülnek s csupán enni szállnak le onnan. Japánban magas bambusz-állványokat készítenek számukra s még farktollaikat fel is karikázzák és kötik, nehogy bepiszkolják vagy egymásnak kitépják. Ma már beszerzésük elég olcsó s a ki a szépet kedveli, annak ajánlatos. K. Ö.

+ **Nagy haladás az ebveszettség gyógyításának terén.** Az ebveszettséget M. van Geuchten tudós beható tanulmányává tevő legújabb s kutatásai leginkább oda irányultak, hogy nem-e lehetne a veszett ebek testén valamely látható változást felfedezni; mert a terén eddig minden fáradság kárba veszett s a legszorgosabb szemlélődés mellett sem tudták orvosaink a veszett eb testén bár a legcsekélyebb elváltozást is felfedezni és ennek

folytán, ha valakit egy kutya megmárt, mindig csak hosszabb vizsgálódás és kísérletezés után volt megállapítható, vajjon az eb veszett volt-e s átragadt-e betegsége az emberre is?

Az eljárás abban állott, hogy a gyanus eb nyálával házi nyulakat oltottak be s azokat figyelték meg; de a nyulakon a betegség rendszerint csak 14—18 nap múlva üt ki, a mely időköz pedig nagyon hosszú volt; mert a megmárt embert sem lehetett azalatt érdemlegesen gyógykezeltetni s nem egyszer áldozatul esett a szerencsétlen egyén az idővesztésnek.

Van Gehuchten felfedezése végre ezen a bajon is segített; mert a tudós rájött sok kísérletezés nyomán, hogy a veszettségben elhullott eb sympathikus idegsejtszövetének testecskéi oly változáson mennek át, amelyet górcsővel mindan kétséget kizárólag fel lehet ismerni. E változás a sejtszövet teljesen szétrombolt állapotában nyilvánul, továbbá az azt körülvevő szövetek elszaporodása — és az idegek kötszövetének elfajulásában.

Ezen változást van Gehuchten minden veszettségben elhullott eben észlelte; azokon is, a melyek beoltás útján veszték meg, valamint házi nyulakon s egyéb a kísérletezés céljaira felhasznált állatokon.

Van Gehuchtennek felfedezéseért az emberiség nagy hálaival tartozik; mert annak útlán ma már, legfeljebb 24 óra leforgása alatt megállapítható a marás után, hogy forog-e fönn veszély az emberre nézve, vagy nem?

K. Ö.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmánya 1902. évi április hó 3-án, (csütörtökön) d. u. 3 órakor rendes gyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség

Tárgysorozat:

1. Mult III/18-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár március havi forgalmáról
3. A földm. minister meghívása az április 6-án tartandó cukoripari értekezletre.
4. Angolok lóbevásárlásának ügye.
5. A tagosítási felterjesztés előterjesztése.
6. Ülés napjáiig beérkező tárgyak.
7. Indítványok.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet közgyűlése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet március hó 23-án d. e. 10 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését.

Elnökölt: Cs. Szabó József egyll. elnök

Előadott: Tokaji László egyll. titkár.

Jegyzett: Éber Ernő egyll. segédtitkár.

Jelenvoltak: A földm. miniszter képviselőiben: Dr. Szomjas Lajos min. titkár. Br. Bánffy Ernő és Br. Jósika Gábor alelnökök, Gr. Béli Ákos, Gr. Béli Kálmán, Br. Weselényi Béla, Gyárfás Benedek, Br. Horváth Kálmán, Matskási Pál, Gr. Mikes Zsigmond, Dósa Endre, Lendvay Emil, Gajzágó Antal, Tóth Zsigmond, Eöry Tivadár, Jakab László, Nagy Lajos, Szekula Ákos, Lészay Ferenc, Sipos Gábor, Péter Béla, Nagy Dezső, Szecsey István, Tulogdy Samu, Br. Mannsberg Sándor, Gombos Ferenc, Gr. Bethlen Árpád, Br. Apor István, Szentgyörgyi Lajos, Szabó Sámuel, Benkő Mihály, Cséser Lajos, Rázsó Imre, Réti János, Dr. Papp József, Dr. Kürti Dezső, Friedmann Albert, Gr. Bethlen Pál, Gr. Horváth R. Rudolf, Bodor Jenő, Marciányi Géza, Molnár Sándor jogtanácsos és Bocsánczy László pénztárnok. A sajtó részéről: Br. Horváth Emil, Kuskó István és Váradi József újságírók.

1. **Elnök** a közgyűlést megnyitván, mindenekelőtt üdvözlö a földművelésügyi miniszter képviselőjét. Köszönetet mond Darányi Ignác földm. miniszternek az egylet irányában tanúsított jóakaratu támogatásáért s ezt jövőre is kéri.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkéri: Gyárfás Benedek, Gajzágó Antal és Szecsey István tagokat.

Azután megnyitójában ecsetelvén az elmult egyleti év eseményeit, megemlíti az egylet által rendezett *komlótermelési* és értékesítési értekezletet, mely a termelőket és gyárosokat összehozván, az illetékes miniszterek elé is életrevaló javaslatokat juttatott. A *cukor* kérdésben is először hallatta szavát az E. G. E. Megalakította az *erdélyrészi gazdasági* egyletet, melyre nagy szükség volt és azt anyagilag is segítyezi. A *tagosítási* — most készülő — új törvényjavaslathoz részletes és alaposan kidolgozott felterjesztéssel járult. Kiemeli az egylet hivatalos lapjának: az „*Erdélyi Gazda*“nak és az *irodalmi szakosztálynak* az ismeretek terjesztése és az érdekek védelme terén tett becses szolgálatait. Az egyletnek a *katonaság aratási időre való szabadságolása* érdekében tett felterjesztését. A *háziipari tanfolyamokat*, a *vasuti gyorsáru szállítás egyszerűsítése* és a *katonai* célokra a termelőtől vásárolt gabona árának helyesebb megállapítását célzó egyleti intézkedéseket. A *társintézményeket is jelentékenyen segítyezte* az E. G. E. a lefolyt évben. A tervben levő *mezőgazdasági szakiskolának*, mint legalkalmasabb helyre, Kolozsvárra leendő hozása ügyében is tett előmunkálatokat az egylet. Egy Kolozsvárt létesítendő *sertéskonsumvásár* érdekében is tétettek javaslatok. A gazdáknak igen hasznos *állandó gépkéllítást* létesített ez évben az E. G. E., melynek további fennállása céljából megtétettek az intézkedések Sajnálatlaltal említi fel, hogy a város vezetősége ugye kérdésnél, mint másoknál is, nem volt elég jó indulattal az egylettel szemben. Rátérve az Erdélyi Gazdasági Egylet specialis helyzetére, leadataira és létjogosultságának ellenfeleink által gyakran feszegetett kérdésére, hivatkozik az elől felhozott ténykedésekre és visszamenve a multa is, meggyőző argumentumokkal bizonyítja az egylet nagy hivatását. Hivatkozik az egyletnek 1896 ban a gazdasági egyletek szövetsége kérdésében elfoglalt állás pontjára, melyet akkor az egylet indokaival együtt kifejtett. Teljesen elősméri az O. M. G. E.-nek szellemi és anyagi képességeit és jóindulatát, melyekkel az ország mezőgazdasága érdekében sok jót tenni képes, de engedjék meg, ha az E. G. E. a jövőben is önállóan óhajt működni, mert a Királyhágón inneni gazdasági kérdések megoldására első sorban az itteni egyleteket tartja hivatottnak. Így rendezte az E. G. E. 1900-ban a sepsi-szentgyörgyi gazdaértekezletet, mely sok üdvös eszmét vetett fel és javaslatot érlelt meg. Ezen értekezlet után egy másodiknak a rendezését nem tarthatjuk szükségesnek s épen azért, ha mi nem járulunk hozzá a most tervbe vett székelykongresszus megvalósításához, azért még nem illeti az egyletet az a vád, hogy nem törődik a székely ügyekkel s nem akar dolgozni ezen tárgyban, mert hiszen ez évi költségvetésünkben is 1200 koronát irányoztunk elő épen ezen célra. Különbem sem tarthatjuk eredményesnek az ilyen sokak által tervbe vett közös akciót, mert a közmondás szerint: „quod multi curat, nemo curat“. Végzi szavait az idénre is ígérkező gyenge termés viszonyok rajzolásával s a gazdaközönségnek a jövőre sikert és szerencsét kíván. *Br. Horváth Kálmán* üdvözölte az egylet elnökét, Cs. Szabó Józsefet elnöki működésének 25 éves fordulója alkalmából. Ha végig tekintünk — mondá többek közt — az egylet félszázadnál hosszabb történetén, magasan kiemelkedik abból Szabó József alakja és nagy eredményü, önzetlen buzgó munkássága. Az ő szereplését tették, teszik nevezetessé s hasonló lankadatlan köztevékenységet a mai korban már alig szemlélhetünk. Indítványozza, hogy az elnök érdemeit ez alkalomból a közgyűlés jegyzőkönyvileg örökítse meg s kéri Szabó Józsefet, hogy továbbra is meradjon meg vezéri pozícióján.

Cs. Szabó József köszönetet mond az

övéciéért, melyben őt váratlanul részesítették s igéri, hogy ameddig kora és egészsége engedi, továbbra is az E. G. E.-nek szentei tevékenységét.

Dr. Szomjas Lajos min. titkár, Darányi miniszter képviselője állott fel ezután s a miniszter nevében is üdvözölte Szabó elnököt. Az, ugymond, hogy a miniszter képviselőti magát, az egylet működésének elismerését jelenti, s ebben a minőségben a jövőre is sikert kíván az egylet érdemes elnökének és az E. G. E.-nek, mely az erdélyrészi mezőgazdasági érdekeknek komoly és lelkes harcosa, munkása.

Dr. Dosa Endre alispán, alapító tag köszönetet mond a közgyűlés nevében Darányinak a képviseltesért és állandó támogatásért s üdvözölvén *Dr. Szomjas* titkárt, felkéri őt, hogy tolmácsolja miniszterének az itt hallottakat és tapasztaltakat.

A napirend során:

2. Egyleti titkár előterjeszti az *igazgatóválasztmány jelentését* az évi működésről, mely az egylet évkönyvében előzetesen már közöltetett — helyeslő tudásul vette a közgyűlés.

3. A *pénztári jelentés az 1901. évi 5299433 K. forgalomról, zárszámadási és költségeloirányzati jelentés* 2950364 K. összeggel — egyhangulag tudásul vétettek.

4. Jóváhagyta a közgyűlés a választmánynak az egyleti köztelki kert parcellázására vonatkozó tett intézkedéseit is és az eladást engedélyezte.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Idétlenség.** Az Erdélyi Gazdasági Egyletnek közgyűlésén elhangzott elnöki beszédnek a székely kongresszussal összefüggő részére a »Hazánk« című lap f. hó 25-iki számában »Veszedelmes partikularizmus« címen az E. G. E. vezetőit egyszerűen hazaárulással vádolja meg és a többek közt ezeket írja: »A multkor kijelentettük, hogy az E. G. E. és E. K. E. partikularizmusát az odavaló nemzetiségi törekvésekkel egy színvonalban látjuk. A legújabb események ezt a színvonalat még egy fokkal lejjebb szállítják.« Hát amig érvekkel kellett küzdenünk, érvek voltak a mi fegyvereink is, a gorombaságot is méltóan visszautasítottuk, de már az olyan beteges viziókból, melyek a »H—k«-ot most látogatják, kigyógyítani nem egy gazdasági egyesületnek, hanem más intézeteknek a dolguk. Ki vádol itt hazafiatlansággal? Úgy-e hogy nem mink, hanem minket! — És mégis, világosabb perceiben is csak így tudja a »H—k« a fantazmagoria aeocalypsusi rémképeit elkergetni: »No hát, Erdélynek urai, én nem teszem fel önökről, mit róhunk elhítenni törekszenek: hogy hazafiatlanok.«! Nem teszi föl? B. B.-tól örömmel veszszük ezt a nyilatkozatot, mely tudatja, hogy nem voltak odahaza, mikor a »nemzetiségi törekvéseknél lejjebb szállt színvonal« ról irt a »Hazánk.« Abban azonban teljesen igaza van Buday Barnának, hogy az ő személyének és az ő történelmi hirhedtségű cikkének a székelység nagy nemzeti ügyéhez semmi köze nincs. De hát ugyanaz a Buday Barna a székely kongresszus budapesti irodájának vezetője is. Szívesen elhiszszük, hogy még ilyen minőségben sincs köze a székelység nagy nemzeti ügyéhez. Egyet azonban ajánlhatunk a »Hazánk« felelős szerkesztőjének. Ha már rossz cikkeket ír, vonja le azokból a konzekvenciát legalább annyiban, hogy azt a svéd köz-

mondást megszívlelje, mely azt mondja: »Akinék elég erős öklei nincsenek, annak legalább jó széles háta legyen«. Az ocsu elvetéséből ne várjon babéaratást. Amíg a drassói bikát illeti, ahhoz igazán csak gratulálhatunk. A Budapesten működő székel kongresszusnak erősen nagy szüksége volt egy férrias tulajdonaitól meg nem fosztott állatra is.

— **Mezőgazdasági főiskola.** *Daranyi* földmivvelésügyi miniszter megbízta *K. Vörös Sándort*, a magyar-óvári gazdasági akadémia igazgatóját, a kolozsvári gazdasági tanintézet volt vezetőjét, hogy az Európában levő tíz gazdasági főiskolát tanulmányozza. A kiváló tanférfi a prágai, berlini, lipcsei, hallei, poppelsdorfi, párisi, hohenheimi, zürichi, müncheni és bécsi gazdasági főiskolákat tekintette meg s bőszeges jelentésben ismerteti a szervezeteiket. A miniszter az érdekes jelentésnek kinyomatását is elrendelte s a mű igen alkalmas arra, hogy a szönyegre került gazdasági legfelső szakoktatás kérdésében a véleményeket tisztázza. Mint a tanulmányozott tíz város mutatja, a külföldön is a kisebb városok azok, ahol a mezőgazdasági főiskolák dominálnak és közülük a kisebb városok — a hallei, hohenheimi — egyetemek a legjobb hírűek. Hisszük, hogy Vörös Sándor, a ki a budapesti, a kolozsvári és a magyar-óvári gazdasági és társadalmi viszonyoknak alapos ismerője — Kolozsvár mellett fog nyilatkozni jelentésében.

— **Visszhang az E. G. E. komlóanketéjére.** A vidéki magyar sörfőzők egyesülete e hó

25-én tartotta közgyűlését, a melyen miután ott a hazai komló istápolásáról is szó volt, képviselve volt az E. G. E. is. Szó esett ott az E. G. E. felfogásáról, hogy miképp használjanak több magyar komlót a sörgyárak? Elfogadták az olcsó munkássör készíthetőségének érdekében kifejtett szempontokat. Fontos határozat volt, hogy a vidéki sörgyárosok egylete átalakul sörgyárosok és komlótermelők egyletévé, ha a hazai termelők kellő számban belépnek. Annak idején ez is elfogadtatott az E. G. E. komlós-anketjén! A szorosabb érintkezés előmozdítása céljából alapítanak egy szaklapot, amely nemcsak a sörgyárosok, de a komlótermelők érdekeit is elő fogja segíteni, s különösen azért lesz fontos, mert valahára lesz olyan lapunk is, amely idejében s pontosan fog híreket hozni a komlópiacokról. Az ülés elején elnökké választották gr. *Széchenyi Aladárt*, titkárrá dr. *Zerkovits Imrét*.

— **Kivándorlás Kis-Küküllőmegyéből.** Magyar-Sáros kis-küküllőmegyei községből az utóbbi időben 71 munkabíró ember vándorolt ki Amerikába. A nagymérvű kivándorlás oka az *eladósodás*. Az emberek pénzt szerezni mennek ki a tengerentútra. A kivándorlók nemcsak adósságaikat akarják kifizetni, de újabb birtokot is akarnak vásárolni. Kérdés, beválnak-e ezek a remények. Nem is kérdés.

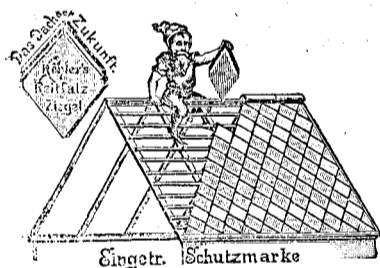
— **Magyar gyárosok szövetsége.** A legnagyobb, leghatalmasabb magyar gyáriparosok egy fölhívást bocsátottak most közzé, melyben az összes gyárosokat tömörülésre, szövetségre hívják föl közös érdekeiknek mególtalmazására, föllépésük súlyának növelésére, egyetemleges céltudatos cselekvésre és egyöntetű eljárásra. Örömmel kell üdvözlönnünk a gyárosoknak ezt a szövetségét, mely a magyar közgazdaságot egy olyan új szervvel

gazdagítja, amely alkalmas lesz a magyar gyáripar fejlesztésével az egész magyar közgazdaságot a mai stagnálásból kirántani és új fejlődés útjára vinni. A legtekintélyesebb gyárosok névsora, mely a fölhívás alatt áll, biztosítéka lehet a szövetség komoly és hazafias szándékának.

— **Gyümölcsészeti tanfolyamok.** A földmivvelési miniszter arról értesíti a közönséget, hogy április hónap folyamán *Budapesten, Kiszébenben, Keszthelyen és Kolozsváron* 7—10 napig tartó gyümölcsészeti tanfolyamok fognak megnyitni. Az állami ösztöndíj mellett felveendő lelkészeken kívül fel fog még vétetni a tanfolyamokra 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek.

— **A száj- és körömfájás gyógyítása.** A porosz képviselőház költségvetési bizottságának pénteki ülésén *Kirchner* kultuszminiszteri titkos tanácsos közölte, hogy *biztos övszert találtak fel a száj- és körömfájás ellen*. Indokolt az a föltevés, hogy mielőbb sikerülni fog oly preparátumot készíteni, mely az egyes tulajdonosoknak lehetővé fogja tenni, hogy az egész marhaállományt aránylag csekély összegért immunissá tegyék. *Löffler* tanár (*Graifswald*), a ki a kísérleteket vezette, megvizsgálta *Bacelli* olasz földmivvelésügyi miniszter eljárását is és azt tapasztalta, hogy annak szerepe veszedelmes és óvszerként nem hat.

— **Mire való a takarmány-mész?** Takarmány-mész főképen arra való, hogy a foszforsav hiányát a takarmányban pótolja. Ha meggondoljuk, hogy a szemes takarmányban, mely tudvalevőleg a legnagyobb elterjedésű tápláló takarmány, 100 ko-ban átlagosan csak $\frac{1}{2}$ —1 kiló, 100 ko. takarmánymészben pedig 40 ko. foszforsav tartalmazzatik, könnyen megérthető, hogy miért képes a takarmány-mész még ily csekély adagokban is oly kitűnő hatást gyakorolni. 1 kiló *Barthel-féle* takarmány-mész több foszforsavat, csont- és izomképző alkatrészt tartalmaz, mint 40 kiló legjobb minőségű dara 100 kiló gabonában, mely közönségesen a feldarálásra szolgál, alig van $\frac{1}{2}$ kgr. foszforsav. (Lásd: mai hirdetésünket!)

Köhler-féle Reitfalz-tégla

cementből s homokból készítve,
a jövő házfedője.
Felülmulthatatlan!
Verseny nélküli!

Szabadalom 30 államban.

Sebb, szingazdagabb, diszesebb, könnyebb, szolidabb, tartosabb, eső- és viharbiztosabb és mindenekelőtt azonban jelentékenyen olcsóbb minden más házfedélnél. Hivatalosan és szakértők által a legfényesebben elismerve. Prima referenciák. Mindennütt a legnagyobb eredmény. Jelenleg több mint 200 engedélyes gyár van a bel- és külföldön és ezek között sok előkelő cég. Kevés tőkebefektetés, nagy nyereség, a gyártás, mivel kézi ipar, egyszerű és mindenütt könnyen kivihető. Gépszerű gyárberendezésnél a Reitfalz-téglák gyártására nézve a legközelebb eső engedélyes gyár szolgál felvilágosítással. Prospektusokat és más egyéb nézve utbaigazítást ad a szabadalomtulajdonos

Theodor Köhler, Limbach. Sachsen.
(862).

JENCS FÉLE

**Gazdaságban
nékülözhetetlen**

(658. I.)

**JENCS-féle
Magyar Restitutions-Fluid**

lovak és szarvasmarháknak.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarítóvá, erőssé teszi: meggátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

Ára 2 korona. Postán 2.60 korona
beküldése után bérmentve küldi

JENCS VILMOS gyógyszerháza
Budapest. II. ker., Széna-tér 9.

Főraktár: Dr. EGGER, Nádor gyógyszerháza, Budapest VI. ker., Váci-köut 17. sz.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett.

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetujdonságokat.

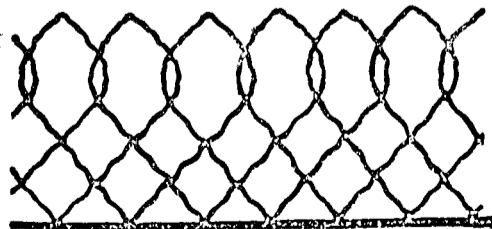
Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, egymint: kertek, elők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági

magyar és csekszámra adiakok rostélyzatai, anahyo rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziuszövetek. Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-főrlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.
(339.)

HA télen át sok tojást,
több és jobb tejet,
dilsznóinak gyors hizását
és erősödését,
növendékmarháinak szép

vonómarháinak kitarító erejét
őhajítja,
úgy mást ne tegyen, mint keverjen a takarmány közé **Barthel-féle takarmánymeszet.**

Az ezzel járó csekély kiadást soh'se fogja megbánni. Leírását is készséggel küldi
(805.)
Barthel Mihály és Tsa.
Bécs, X., Keplergasse 20.
Magyar levelezés!

Műtrágya-árak.

(A „Zalaifnai Kénkovand-Par R. T.“ árjegyzései és feltételei.)

I. Csontliszt- és csontszuperfoszfát:
 19%-os métermázsáncént . . . . . 11 K. 78 fil.
 20%-os . . . . . 12 K. 40 fil.

II. Ásványi szuperfoszfát:
 16%-os métermázsáncént . . . . . 9 K. 44 fil.
 18%-os . . . . . 10 K. 62 fil.

III. Feltárt csontliszt:
 2% légeny és 10% vizb. old. foszforsav tartalommal mmázsáncént . . . . . 9 K. 40 fil.
 3% légeny és 10% vizb. old. foszforsav tart mmázsáncént . . . . . 10 K. 85 fil.

IV. Keveréktrágyák:

Légeny szuperfoszfát 3% légeny és 10% vizb. old. foszforsav tart. mm-ként . . . . . 12 K. 02 fil.
 Káli szuperfoszfát 10% foszforsav és 11% tiszta káli tartalommal mm-ként . . . . . 13 K. 26 fil.
 Szűrtágya 3% légeny, 6% foszforsav és 11% tiszta káli tart. mm-ként . . . . . 15 K. 46 fil.

Feltételek:
 Zsákok. Ezen árak teljes kocsiakománnyok (10000 kg.) vételénél vevő állomásáig eső szállítási díjjal együtt értetnek, elegysúly tiszta súlyért, zsák a 75 vagy 100 kg-ig. Ha a fél 50 kg.-ra zsákokat kíván, akkor az árak mm.-ként 10 fillérrel felemelendők.

Kiseb kötések. 10000 kg. on aluli rendelmenyek-nél az egész kocsiakomány és darabaru közötti szállítási díj-különbözet a vevő terhére megy. Ha több fél: kisebb tételekben összesen legalább 10.000 kg.-ot rendel és az áru egy címre küldhető, a teljes kocsiakománnyokra nézve fennálló árak engedélyezhetők.

10 waggonos kötések. Ha egy vevő egyszerre legalább 10 waggont rendel, akkor a vízben oldható foszforsav árai kilogrammonként 1 fillérrel leszállíthatók.

Fizetési feltételek: Készpénzfizetés 3% pénztári engedménnyel, vagy 6 havi elfogadvány. Esetleg prolongációnál 6% kamatot számítunk fel.

Ezen árak és feltételek visszavonásig érvényesek.

ERDELYRÉSZI PIACI ÁRAK.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet számára küldött eredeti tudósítások alapján.

Az árú és a mérték-egység megnevezése:	Kolozsvár	Nagy-Enyed	Gy.-Fehérvár	Zilah	Sz.-Régen	Medgyes	Szászváros	Szamosujvár	Gyergyó-Sz.-Miklós	Naszód	Sz.-Keresztúr	Kraszna	Nagy-Szeben	Fogarasz	Csik-Szereda	Makfalva
Buza I. . . . . q. lv.	18-40	17-30	18-50	15-	18-60	17-	18-60	17-	18-	2-32	2-40	17-	17-44		2-60	2-70
Buza II. . . . . q. lv.	16-20	16-60	17-50	14-	18-00	16-00	16-40	16-00	15-60	2-20	2-		17-11		2-40	2-50
Rozs . . . . . q. lv.	13-20	13-50	14-	12-	13-00	13-	13-		14-	1-10	1-60	10-00	12-29		2-20	1-90
Árpa . . . . . q. lv.		12-30	1-90		10-60	12-	12-		12-40			12-00	12-06		2-	2-
Zab . . . . . q. lv.	12-60	12-80	14-00	12-	12-00	12-	14-	13-	14-	1-20	1-	12-44	1-04		1-90	2-
Tengeri I. . . . . q. lv.	10-60	11-30	10-80	12-	10-00	11-	11-20	10-00	13-60	1-80	1-64	11-32	1-68		1-80	1-84
Tengeri II. . . . . q. lv.	10-40	11-	1-62	10-	9-50	10-50			12-80			11-08			2-10	1-64
Paszuly, fehér . . . . . q. lv.	18-00	14-	12-00	12-		10-	12-			1-20	1-40	11-54	2-00		2-60	
Lencse . . . . . q. lv.	46		52													
Borsó . . . . . q. lv.	38		48													
Köles . . . . . q. lv.	30		32													
Burgonya . . . . . q. lv.	6-	6-	6-		6-	6-		7-50				5-72	5-		1-	
Sárgarépa . . . . . q. lv.	1-19	0-80				1-60		0-90			1-					
Hagyma . . . . . q. lv.	0-22	0-40			0-30	0-50	0-40								0-40	
Káposzta . . . . . 100 drb.																
Alma, nyári . . . . . q. lv.																
Alma, téli . . . . . q. lv.					2-40											
Alma, tömeg árú . . . . . q. lv.																
Szilva beszteczei . . . . . q. lv.																
Dió . . . . . q. lv.					3-20								34-		2-90	
Bor, közöns. aszt. új . . . . . hl.	36	28-00			44	60										
Bor, jobb asztali új . . . . . hl.	48	32			48	80										
Bor, pecsenye új . . . . . hl.	60	60			56	100										
Bor, csemege új . . . . . hl.	50	80			60	120										
Almabor új . . . . . hl.	80	80			80	140										
Seprő pálinka új . . . . . hl.		44			80											
Törköly pálinka új . . . . . hl.		85			100											
Szilvórium új . . . . . hl.		40			50											
Marhahús, főzni való . . . . . kg.	0-96	0-80	0-90	0-80	0-64	0-80	0-80	0-80	0-64	0-80	0-88	0-88	0-80	0-80	0-80	0-80
Borjúhús . . . . . kg.	0-72	0-90	0-72	0-72	0-80	0-80	1-	1-	0-96	0-96	0-60	0-72	0-90	0-88	0-88	0-90
Egy pár csirke . . . . . pár	6-00	3-00	5-	4-00	2-40	7-	3-	1-58	3-	1-30	0-80	1-20	1-60	2-	1-20	1-20
Tehéntej . . . . . liter	0-18	0-24	0-16	0-16	0-16	0-18	0-16	0-15	0-24	0-18	0-14	0-16	0-20	0-16	0-16	0-16
Juh tej . . . . . liter		0-90	2-12	1-12	1-28	0-90	1-12	0-96	1-20			1-40	1-			
Vaj . . . . . 10 drb.	1-60	1-40	2-	2-00	1-20	2-	2-	2-20	0-33			0-40	0-40	0-40	0-40	0-40
Igás ló páronként . . . . . 2 drb.						240	600			260	300					
Kocsi ló . . . . . 1 drb.		360				560	600			410	600				2-500	
Borjas tehén . . . . . 1 drb.		150				220	260			110	110					
Egy éves borjú . . . . . drb.		60					45			18-						
Sertés, öreg . . . . . kgr.		50					18-									
Egy éves süldő . . . . . kgr.		30														
Sertés, fiatal . . . . . kgr.																
Juh, anya . . . . . 1 drb.										14-						
Raczka gypaju . . . . . q.																
Cigája . . . . . q.										140						
Finomabb gypaju . . . . . q.																
Komló . . . . . q.																
Régi széna . . . . . szekér	48	10				15-				25-		15				20
Mesterséges széna . . . . . szekér		4-00				6-										
Ószi szalma . . . . . szekér																
Tavaszi szalma . . . . . szekér	24-00															
Istálló trágya . . . . . szekér																
Lóhermag I. . . . . q.						110										
Lóhermag II. . . . . q.						90										
Luczernamag . . . . . q.																
Baltaczimmag . . . . . q.																
Bükkönymag . . . . . q.						16-										
Kendermag . . . . . q.						20-										
Rápmag . . . . . q.																
Bükkfa, hasáb . . . . . km.	6-30	5-00		4-00	5-	5-				4-		4-70	2-25			
Tölgy, hasáb . . . . . km.		5-00			3-							4-60				

AZ
ADRIAI
 BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
 alapított 1838-ik évben.
 Vagyonbiztonsági tőkéje 104 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 62 éves fennállása óta
 440 millió koronát fizetett ki károk fejében,
 biztosít a legjutányosabb feltételek mellett;
tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk
 ellen, továbbá az emberek életére, halál
 és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
 Kolozsvárt:
Szekula Akos
 vezérfelügyelő. (250.)

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

NÉPBANK RESZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
 Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt
 (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és
BETÉTRE 5% SZÁZALÉK KAMATOT AD.
 (412.)

A
Magyar Jelzalog-Hitelbank
 Képviselesége Kolozsvártt
 (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
 Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2 %-os
Zaloglevélkölcsonöket
 nyujt és pedig 4%-os kölcsonöt földbirtokra: 50
 évi törlesztéssel 5 százaléknagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcson összegére nézve
az Erdélyi Gazdasági Egylet
 bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os zaloglevelek, 3%-os és 4%-os nyerceménykölcvenyek

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
 Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
 Társzerkesztő:
JAKAB LÁSZLÓ.
 Segéd-szerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közcélú akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert *éjjeli lap* lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak:	24	korona.
félévre	12	”
negyedévre	6	”
egy hónapra	2	”

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának

Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák-Ferencz-utca 13. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű -- 10 szóig terjedő -- hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Tümpeldány csak egy küldetik.

Alkalmazást keresők

Gazdatiszti állást keres, vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Erdészeti vagy ispáni állást keres egy az erdőkezelés szolgálatában felnőtt. jó erdőőri szakvizsga bizonyítvánnyal bíró egyén, kinek megbízhatóságáról s eddigi szolgálatairól is jó minősítései vannak. Gyakorlati ismerettel bír az erdőkezelés és erdőnevelés, vadászat, halászat, valamint a mezőgazdaság minden külső teendőiben, ugyszintén jártas az irodai ügyvitelben is. Uradalmak, vagy magán birtokosoknál szerény feltételek mellett hűségesen és szorgalmasan töltene be ismereteinek megfelelő állást. Jelenleg 46 éves, családos. Megkeresések Bocskay Antal, Gyalu, Kolozs megye, cím alatt küldendők. (760.)

Sárvári tejgazdasági szakiskolát végzett, 6 évi gyakorlattal, legjobb bizonyítványokkal, szerény igényű, munkabíró egyén ispáni, segédtszti vagy tehenész-felügyelői állást keres, olyan gazdaságban, hol inkább szorgalmat, megbízhatóságot igénylik, mint a képzettséget, bírja a román és tót nyelvet és czime: Balló János Budapest, Üllői-út: 23, ajtó: 37. sz. (857.)

Kovácsnak ajánlkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különfélék.

100 szekér préselt szalma megvételre kerestetik. Ajánlatok: **Br. Wesselényi Béla** urhoz **Zsibóra** intézendők. (865.)

Simonfi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt. Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464)

Kitünő minőségű fajbaromfiak, valamennyi első díjas törzsállatoktól származók, u. m. ezüst wian-dotte, kendermagos, plimuth, fekete langshan, világos brahma, ezüst nyakú dorking, pekingi kacsa, emdeni gunár darabonkint 6-20 kor.ig. **Keltó tojások** elsőrangú díjazott törzsektől, ezüst wian-dotte, fekete langshan, ezüst nyakú dorking, kendermagos plimuth, világos brahma, sötét brahma, fekete olasz, erdélyi kopasznyakú darabja 30 fill., Andalusiak cochin sárga, pekingi kacsáé darabja 40 fillér, emdeni ludé darabja 1 K. 60 fillér. Egy fajtából legkevesebb 6 drb. rendelhető. Kérdezősködéseknél válaszbélyeg kéretik. Megrendelések Lingner A. W. a segésvári baromfitenyésztési és madárvédelmi szakosztály elnökéhez küldendők Segesvárra. (854.)

Fasor és árnyékfák, 4-5 éves iskolázott, 3-3 1/2 méter magas, akác 100 drb. 30 kor., zöld juhar és kőris 100 drb 50 kor., ezüst juhar és tölgy 100 drb 70 kor., amerikai vöröstölgy, moesártölgy, vadgesztenye és virgilla 100 drb 90 kor., akác 3 évss iskolázott 2-3 méter magas, 100 drb 20 kor.

Egyéb faiskolai cikkek árjegyzék szerint.

Pecz Ármin

faiskola tulajdonosnál,
BUDAPEST,
VIII., Kalvária-tér 8.
(835. III.)

Eladó
2 drb.
Poland Kina
tenyészkoca

Czim **G. G.** alatt a kiadóban. (1001.)

(543.)

Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa
Kolozsvárt,
— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló ízléssel tatlósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vigyázni.

Telivér

Poland Kina

süldők, koczák és kanok, renyésztesre alkalmas, szép és fejlett példányok 8-9 hónaposak **eladók.** Ugyszintén **tavaszi ellésből származó malacokra** előjegyzést elfogadok.

Szállítás 3 hónapos kortól kezdve.

Tudakozódások:
Ordódyne Malláth Gizella
Budapest,
IV., Muzeum-körút 7. szám.
(748.)

Diadal sec

legjobb hazai pezsgő
Eberhardt Antal
Budafok.
Árlap ingyen. (797.)

Páris-Grand-Priz!

Gr. Teleki Arvéd

drassói uradalmában
up. Koneza, Alsófehérvármegye

kaphatók:
gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák,

100 drb. magyar igásökör,

az általános kedvelt

oberndorfi répamag,

rendkívül előnyös árban, továbbá **pekingi kacsák,**

amerikai diócsemeték, **sorfák.**

(775.)

Gazdák

és gazdálkodók figyelmébe. Számos uradalomba már bevezetett

pyroleum

50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag. Próbaküldemények 2 korona utánvétel mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakab
Budapest, IX., Közraktár-ut 28. (az Elevátorral szemben.) Számos elismerő levél nálam betekinthező. Több ezer gazdaságban már bevezetve. (821.)

3 drb Marhamérleg

1500 kgr. hordképességű erős vaskorlattal 2 1/3 méter hosszú, 1 1/2 méter széles

4 drb Hidmérleg

3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegműszerész

BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 78.
(803.)

Resch József és fia

szőlőtelepén **Bács,** Bács-Bodroghmege, nagymennyiségű sima és gyökeres szőlővessző eladó. **Nemes fekete Kadar-ka** és olasz Rizling sima 5 kor. 5 éves gyökeres 20 kor. 3000 Olasz Rizling, Riparia Portalison készült első rendű fás ojtvány és csemege fajójtványok, hazai sima és gyökeres csemegefaj szőlővesszők — árjegyzék szerint.

Gledicsia

élősvény csemetéből 500,000, Mac-lurábból 50,000 drb. dus gyökerű csemete kerül eladásra, 1000 drb. ára 5-15 cm. hosszúságig 4 k., 15-20 cm. 6 kor., 25-40 cm. 8 kor., 40 cm felett 10 kor. Csomagolás 1 korona 1000-ként. 200 folyó méter egyserű bekerítésére 1000 csemete elég-séges. Megrendelésnél 25 százalék előleget kérünk. (855.)

Eladó.

Kolozsvártól 1/4 órai távolságban szépen rendezett 20 holdas földbirtok, rajta levő úrilak, tehenészet. fajsertés állomány. Birtokon jelzálog kölcsön. Értekezhetni Monostori-út 25. sz. a tulajdonossal. (863.)

4 törzs
Plymouth Rock
tyuk

eladó.

Áruk 50 korona.

Cim a kiadóhivatalban. (1003.)

Gyümölcsfa 829-
kefe és seprő-árút
gazdasági, ipari és háztartási czélra. ajánl:

Wiszkóy és Társa
kefeáru gyára
Budapest, VI. Király-utca 66. sz.

Árjegyzékkel kívánatra szolgálunk.

(855.)

Eladó kisbirtok.

Nyugdíjas hivatalnoknak igen alkalmas nemcsi birtok eladó, a tordai vasut állomástól 5 kméterre, csendes, mégsem félre eső helyen; kitünő ivó víz, egészséges levegő. Van 4 hold belsőség, szép gyümölcsös kertben kőház, 6 szoba, kor yha és kamarával, egyéb gazdasági épületek, ára 5000 frt. Továbbá 25 h. I. oszt szántó a falu mellett, egy tagban, mellette 4 h. belsőség, két szellérházzal; 6 h rét, 14 h. erdő, vágható tűzfával végre 14 marhára legelőjog, ára 9000 frt, 6800 frt bankteher rajta maradhat. Cim a kiadóhivatalban. (813.)

Kún Máttyás

késműáru gyára

KOLOZSVÁRT.

Kossuth Lajos-utca 2. sz.

3 koronáért írásbeli jótállás mellett küld egy darab angolaczel beretvát.

Kertieszközök, zseb-kések, ollók, párbaj és vívókardok nagy választékban.

Fodráskések stb. köszörülése kifogástalanul eszközöltetik.

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birto-kosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapítat-tott: 1869. (845.)

Érdekes tehené-szeteknek, hizlalók-nak és más fogtulajdonosoknak.

Olajpogácsa,

legelsőrendű tápanyag min-dennemű szarvasmarhának stb.

Teheneknél 1-1¹/₂ kg. na-pi adagolás fokozza a tej-hozamot kétszeresére és a tejnek a minősége is javul.

Juhoknál a legsilá-nyabb szá-las takarmányozásnak meg-felelő adagolásával előmoz-dítja a tejelési és a bárány-tartó képességet, ugy szín-tén igen jó jármás ökrök-nek, hizó marháknak, lo-vaknak, csikóknak és ser-téseknek.

Kapható:

Erczman

Adolfnál

olajmalomtulajdonos

Katonán

Kolozsm.

Minden nap friss termelés. Métermázsája 10 kor, 10 mázsán felüli rendelés 5% engedmény ab Kis-Sármási állomás. (856)

A gyakorlatban legjobban bevált

benzinmotorok

és

lokomobilok

(a viláhirű

BAECHTOLD és Tsa

svájci (Steckborn-i) gyárából) kaphatók:

Molnár és Pintér

technikai czégnél

BUDAPESTEN, Lipót-körut 7/a.

Ismerőseinket és rendes vendőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére. Érdeklődőknek további felvilágosítással szivesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

Fekvő motor	10 HP.	5600 korona.
" "	20 HP.	7200 "
" "	40 HP.	11250 "
Lokomobil	3 HP.	3500 "
" "	4 HP.	4200 "
" "	6 HP.	5000 "

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, u. m.:

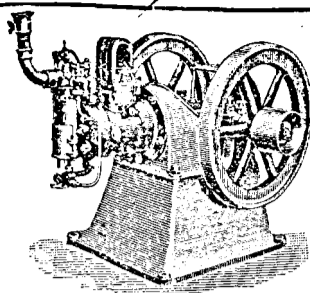
gépölaj, égőölaj, kocsikenőcs, gabnázsák, kazaltakaró, repce és cséplőponyvák, gép és eke alkatrészek, gépszijak stb.

legolcsóbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864)

Simmenthali üszők

megvételre kerestet-nek (12-15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a ki-adóhivatalhoz kéretnek. (1005)

Kovácsolt és öntött vascsövek

gáz-, víz- és gőz-vezetékhez,

kutcsövek, kazán és locomobil-forrcsövek, gőzfűtési és karimás csövek, mindennemű furócsövek, réz, öntöttvas és zománczott áruk, felszerelések gáz, víz s gőzvezetékhez, szerszámok, vörösrézlemezek és áruk

legolcsóbb árakon beszerezhetők

HASENÖRL EDÉ-nél BUDAPEST, VI., Teréz-körut 34. Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

(780.)

Klisék

mindennemű nyomtat-

vány képes illusztrált kiállításá

sámára a legjutányosabb árakon vál-

laltatnak és a legtekéletesebben

készítetnek el.

Vidéki megrendelések

is pontosan

eszközöltetnek.

Eladó birtok.

Kisküküllő vármegye Mikeszásza község határában levő 30 hold szántóból álló tagosított birtok, azonkívül közvetlen a piacon egy hold belsőség, kőből épült lakóházzal, vendéglő- és üzletnek berendezve, gazdasági épületekkel és szép gyümölcsösselel, szabad kézből

hat ezer forintért

örök áron eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Tóth Zsigmond ur
Mikeszászán.

861.

HAZAI IPAR!

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

(791.) elismert hirneves

Szepességi Vászon

és

Damaszt áru

minden nagyobb üzletben kaphatók.

Gyáraiból származó minden darab áru

ezen véd-jeggyel van ellátva

HAZAI IPAR!

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű, és kötszer-gyárosok

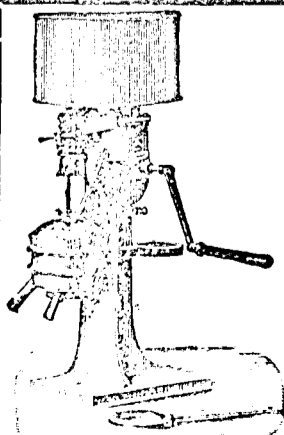
BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű-és kötszerrel dúsan felszerelt raktárukat, mely mindenféle újabb szerkezetű sebész, szülészi, boncztoni, patkolástani és más állatgyógyászati czélokra szükséges eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása is elvállaltatik. (841.)

„SIEGENA“ szabadalmazott **TEJFÖLÖZŐGÉP.**

Legkönnyebb hajtás!

Legtekéletesebb fölözés!

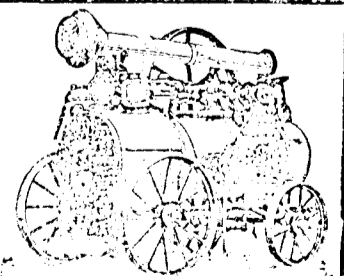
Legmagasabb munkabírás.

Teljes tejgazdasági (szövetkezeti) berendezések!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság
Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. (838.)

Rácz György

Jolánföldi szőlő-oltványtelepe és kertészetében, Kula, Bácsmegeye, jutányos áron kapható **szokványminőségű**, fajtisza, Rupestris Monticola és Riparia Portalis alanyu gyökeres fásoltvány; sima zöldsoltvány, Othello öntermő, amerikai vad szőlővessző és európai szőlővessző. Gyümölcsfák, alma és körte vadonczok, útszéli fák és

MACLURA AURENTIACA

a legjobb és legellentállóbb élő kerítés, végre **Gleditsia élősövény**.

Árjegyzéket kívánatra küld az

(804.)

Intézőség.

Szőlőkaró.

Elismert jó minőségű hasított, hegyezett és tisztított

tölgyfaszőlőkaró

1.60, 1.80 és 2.00 méter hosszban, bármely állomásra szállítva jutányos áron beszerezhető.

Ney Ármin fakeskedőnél,

Kolozsvár, Kornis-u. 1. sz.

A karók 20 darabos csomagokban, dróttal kötve kerülnek feladásra.

Állandó nagy készlet minden hosszban.

(809.)

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegees és tormánés teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa féle

szabadalmazott

önműködő

úgy hordozható, mint kocsira szerelt

„Siphonia“

fecskendői, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik. Ezén fecskendőknél már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitázhatatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű

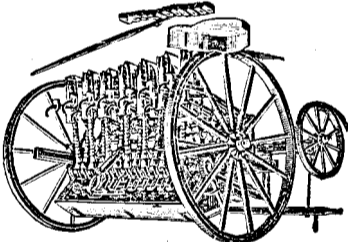
„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindenmü mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések- kéz használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, mellett gyártanak és szállítanak

trierők, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazására

Mayfarth Ph. és Társa

cs. és kir. kiz. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

(807.)

BÉCS, II. Taborstrasse 71

több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve.

Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. — Képviselek és ismétlődők alkalmaztatnak.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemü kéregöntvényt.

Bánki rendszerü benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

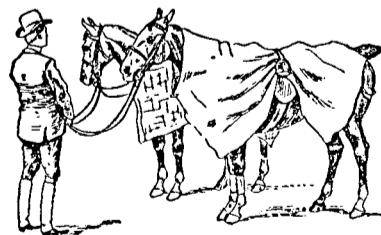
(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér. 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinél, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspor (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/1 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiállításon Kolozsvártt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfűrdő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)